

U P U T A
za osobe koje žele podnijeti zahtjev
EUROPSKOM SUDU ZA LJUDSKA PRAVA

I. KOJE ZAHTJEVE SUD MOŽE RAZMATRATI?

1. Europski sud za ljudska prava međunarodna je institucija koja može, **pod određenim uvjetima**, razmatrati zahtjeve osoba koje se žale da su prekršena njihova prava po Europskoj konvenciji o ljudskim pravima. Spomenuta Konvencija je međunarodni ugovor kojim su se brojne europske države obavezale osigurati **određena temeljna ljudska prava**. Zajamčena prava navedena su u samoj Konvenciji, te u Prvom, Četvrtom, Šestom, Sedmom i Trinaestom Protokolu koje su prihvatile samo neke države. U prilogu ćete naći spomenute dokumente, koje trebate pažljivo pročitati.
2. Ukoliko smatrate da ste osobno i izravno bili žrtva povrede jednog ili više temeljnih prava od strane jedne od država, imate pravo podnijeti zahtjev Sudu.
3. Sud može razmatrati samo zahtjeve koji se odnose na povredu jednog ili više **prava navedenih u Konvenciji i protokolima**. Europski sud nije prizivni sud u odnosu na domaće sudove, te ne može poništiti ili izmijeniti njihove odluke. Sud, nadalje, ne može izravno intervenirati u Vaše ime kod organa u vezi kojih se žalite.
4. Sud može razmatrati samo zahtjeve protiv država koje su ratificirale Konvenciju ili protokol o kojem je riječ, te koji se tiču **dogadaja koji su se dogodili nakon određenog datuma**. Taj datum varira ovisno o državi protiv koje se podnosi zahtjev, te ovisno o tome da li se zahtjev odnosi na pravo navedeno u samoj Konvenciji ili u jednom od protokola.
5. Sudu se možete žaliti isključivo u vezi **predmeta koji su u nadležnosti javnih organa vlasti** (zakonodavstva, uprave, suda, itd.) jedne od tih država. **Sud ne može razmatrati zahtjeve protiv pojedinaca ili privatnih organizacija.**
6. U skladu s uvjetima navedenim u članku 35. stavku 1. Konvencije, Sud može razmatrati zahtjev tek **nakon što su iscrpljeni svi domaći pravni lijekovi** i unutar razdoblja od **šest mjeseci od dana donošenja konačne odluke**. Sud neće moći razmatrati nijedan zahtjev koji ne zadovoljava navedene uvjete dopuštenosti.
7. Stoga je neophodno da, prije no što se obratite Sudu, iscrpите **sve pravne lijekove** u državi protiv koje se želite žaliti, a koji su relevantni za Vaš predmet. Ukoliko to ne učinite, morat ćete dokazati da bi takva sredstva bila nedjelotvorna. U skladu s tim, prvo se morate obratiti domaćim sudovima, uključujući i žalbu najvišem sudu koji ima nadležnost u tom predmetu, u kojoj trebate iznijeti, barem u osnovi, iste pritužbe koje kasnije želite iznijeti u svom zahtjevu Sudu.
8. Kada se koristite odgovarajućim pravnim lijekovima, trebate **poštovati sva pravila postupka**, uključujući vremenske rokove. Ukoliko je, primjerice, Vaša žalba bila odbijena jer ste je podnijeli prekasno, ili ste je podnijeli pogrešnom sudu, ili pak niste poštovali odgovarajući postupak, Sud neće biti u mogućnosti razmatrati Vaš zahtjev.

9. Međutim, ukoliko se žalite na sudsku odluku kao što je presuda ili kazna, nije potrebno uložiti zahtjev za ponavljanje postupka nakon što ste prošli redovite žalbene sudske postupke. Također ne morate iskoristiti pravne lijekove koji nemaju utjecaja na ishod predmeta, ili tražiti oprost ili pomilovanje. Peticije (upućene parlamentu, predsjedniku države ili vladi, ministru ili ombudsmanu) se ne smatraju djelotvornim pravnim lijekovima koje biste trebali iskoristiti.

10. Nakon što je donesena odluka najvišeg nadležnog domaćeg suda ili organa, morate podnijeti zahtjev Sudu u roku od **šest mjeseci**. Razdoblje od šest mjeseci računa se od datuma kada je konačna odluka u redovitom sudskom postupku dostavljena Vama ili Vašem odvjetniku, a ne od datuma eventualnog kasnijeg odbijanja zahtjeva za ponavljanjem postupka ili molbe za oprost ili pomilovanje, ili bilo kojeg drugog zahtjeva nekom od organa koji nema utjecaja na ishod spora.

11. Razdoblje od šest mjeseci prekida se u trenutku kada Sud primi bilo Vaš **prvi dopis** u kojem je jasno iznesen – makar samo u osnovnim crtama – predmet zahtjeva koji želite podnijeti, bilo ispunjeni obrazac zahtjeva. Ukoliko svojim dopisom samo zatražite informacije od Suda, time se ne prekida rok od šest mjeseci koji je potrebno poštovati.

II. KAKO PODNIJETI ZAHTJEV SUDU

12. **Službeni jezici** Suda su engleski i francuski, no, ukoliko Vam je to jednostavnije, možete se obratiti tajništvu na jednom od službenih jezika država koje su ratificirale Konvenciju.

13. Zahtjev Sudu smijete podnijeti isključivo putem regularne pošte (**ne telefonom**). Ukoliko svoj zahtjev dostavite putem elektronske pošte ili telefaksom isti morate potvrditi putem regularne pošte. Posve je nepotrebno da osobno dođete u Strasbourg kako biste usmeno iznijeli svoj zahtjev.

14. Sve dopise koji se odnose na Vaš zahtjev trebete poslati na sljedeću **adresu**:

The Registrar
European Court of Human Rights
Council of Europe
F-67075 STRASBOURG CEDEX.

15. Po primitku Vašeg prvog dopisa ili ispunjenog obrasca zahtjeva, tajništvo Suda će Vam odgovoriti, te Vas izvijestiti da **je na Vaše ime otvoren spis (čiji broj morate navesti u svim svojim sljedećim dopisima)**. Nadalje, tajništvo može zatražiti da dostavite dodatne podatke, dokumente ili pojedinosti vezane uz Vašu žalbu. Međutim, tajništvo Vam ne može pružiti podatke o zakonima i drugim propisima te pravu države protiv koje se žalite, niti Vam može davati pravne savjete koji bi se ticali Vašeg zahtjeva te tumačenja domaćeg prava.

16. U Vašem je interesu da **bez nepotrebnog odlaganja** odgovarate na dopise tajništva. Ukoliko odgovorite sa zakašnjenjem ili propustite odgovoriti na dopis koji Vam je uputilo tajništvo, Sud može zaključiti da ne želite ustrajati u svom zahtjevu. Stoga će, ukoliko u roku od godine dana ne vratite ispunjeni obrazac zahtjeva ili ne odgovorite pravovremeno na bilo koji dopis koji Vam tajništvo uputi, Vaš spis biti uništen.

17. Ako smatrate da se Vaša žalba odnosi na jedno od prava zajamčenih Konvencijom ili njenim protokolima te da su zadovoljeni navedeni uvjeti, **trebate pažljivo i čitko ispuniti obrazac zahtjeva te ga vratiti tajništvu u roku od šest tjedana**.

18. U skladu s uvjetima pravila 47. Poslovnika Suda, **u svom zahtjevu nužno trebate:**

(a) **ukratko iznijeti činjenice** na koje se želite žaliti te izložiti prirodu Vaše žalbe;

(b) naznačiti **prava zajamčena Konvencijom** za koja smatrate da su u Vašem slučaju bila povrijeđena;

(c) navesti **pravne lijekove koje ste iskoristili;**

(d) navesti sve **službene odluke** vezane uz Vaš predmet, pri čemu trebate navesti datum svake odluke, naziv suda ili organa koji je odluku donio, te ukratko iznijeti sadržaj same odluke. Svom dopisu trebate priložiti kopije svih odluka. (Dokumenti Vam neće biti vraćeni, stoga je u Vašem interesu da nam **šaljete samo kopije, a ne originale.**)

19. U skladu s pravilom 45. Poslovnika Suda, obrazac zahtjeva morate **potpisati** Vi kao podnositelj zahtjeva, ili Vaš zastupnik.

20. Ukoliko ne želite da Vaš identitet bude dostupan javnosti, morate to zatražiti te iznijeti razloge za takvo odstupanje od pravila o dostupnosti podataka u postupku javnosti. Sud može odobriti **anonimnost** u iznimnim i opravdanim slučajevima.

21. Ako želite podnijeti zahtjev Sudu posredstvom **odvjetnika ili drugog zastupnika**, morate sa zahtjevom dostaviti **punomoć kojom njega ili nju ovlašćujete da Vas predstavlja** u postupku pred Sudom. Zastupnik pravne osobe (tvrtke, udruženja, i sl.) ili grupe pojedinaca mora dostaviti dokaz da je ovlašten zastupati tu pravnu osobu ili grupu pojedinaca. Da biste podnijeli zahtjev Sudu, Vaš zastupnik (ukoliko ga imate) ne mora biti odvjetnik. Međutim, u kasnijem tijeku postupka zastupnik podnositelja zahtjeva mora, osim u iznimnim slučajevima, biti odvjetnik ovlašten za obavljanje odvjetničke prakse u jednoj od država potpisnica Konvencije. Odvjetnik mora posjedovati barem pasivno znanje jednog od službenih jezika Suda (engleskog ili francuskog).

22. Sud ne jamči **pravnu pomoć** u početnoj fazi, prije odluke o komunikaciji zahtjeva. U kasnijoj fazi postupka – nakon što Sud odluči komunicirati zahtjev vladi države protiv koje se žalite te od nje zatražiti pismena očitovanja – možete imati pravo na besplatnu pravnu pomoć ukoliko nemate dovoljno sredstava za plaćanje troškova odvjetnika, te ukoliko Sud smatra da je dodjela takve pomoći neophodna za ispravno vođenje postupka.

23. Vaš predmet će biti razmatran **besplatno**, te će Vas tajništvo obavještavati o tijeku Vašeg postupka. Kako se postupak u početku odvija pismeno, nema svrhe da osobno dolazite u sjedište Suda, osim ukoliko Vas Sud pozove na raspravu.

Države	Konvencija 005	Protokol br. 1 009	Protokol br. 4 046	Protokol br. 6 114	Protokol br. 7 117	Protokol br. 13 187
Albanija	02/10/96	02/10/96	02/10/96	01/10/00	01/01/97	
Andora	22/01/96			01/02/96		01/07/03
Armenija	26/04/02	26/04/02	26/04/02	01/10/03	01/07/02	
Austrija	03/09/58	03/09/58	18/09/69	01/03/85	01/11/88	01/05/04
Azerbejdžan	15/04/02	15/04/02	15/04/02	01/05/02	01/07/02	
Belgija	14/06/55	14/06/55	21/09/70	01/01/99		01/10/03
BJR Makedonija	10/04/97	10/04/97	10/04/97	01/05/97	01/07/97	
Bosna i Hercegovina	12/07/02	12/07/02	12/07/02	01/08/02	01/10/02	01/11/03
Bugarska	07/09/92	07/09/92	04/11/00	01/10/99	01/02/01	01/07/03
Cipar	06/10/62	06/10/62	03/10/89	01/02/00	01/12/00	01/07/03
Češka	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	
Danska	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88	01/07/03
Estonija	16/04/96	16/04/96	16/04/96	01/05/98	01/07/96	01/06/04
Finska	10/05/90	10/05/90	10/05/90	01/06/90	01/08/90	
Francuska	03/05/74	03/05/74	03/05/74	01/03/86	01/11/88	
Grčka	28/11/74	28/11/74		01/10/98	01/11/88	
Gruzija	20/05/99	07/06/02	13/04/00	01/05/00	01/07/00	01/09/03
Hrvatska	05/11/97	05/11/97	05/11/97	01/12/97	01/02/98	01/07/03
Irska	03/09/53	18/05/54	29/10/68	01/07/94	01/11/01	01/07/03
Island	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/06/87	01/11/88	
Italija	26/10/55	26/10/55	27/05/82	01/01/89	01/02/92	
Latvija	27/06/97	27/06/97	27/06/97	01/06/99	01/09/97	
Lihtenštajn	08/09/82	14/11/95		01/12/90		01/07/03
Litva	20/06/95	24/05/96	20/06/95	01/08/99	01/09/95	
Luksemburg	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/07/89	
Mađarska	05/11/92	05/11/92	05/11/92	01/12/92	01/02/93	01/11/03
Malta	23/01/67	23/01/67	05/06/02	01/04/91	01/04/03	01/07/03
Moldavija	12/09/97	12/09/97	12/09/97	01/10/97	01/12/97	
Nizozemska	31/08/54	31/08/54	23/06/82	01/05/86		
Njemačka	03/09/53	13/02/57	01/06/68	01/08/89		
Norveška	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/11/88	01/01/89	
Poljska	19/01/93	10/10/94	10/10/94	01/11/00	01/03/03	
Portugal	09/11/78	09/11/78	09/11/78	01/11/86		01/02/04
Rumunjska	20/06/94	20/06/94	20/06/94	01/07/94	01/09/94	01/08/03
Rusija	05/05/98	05/05/98	05/05/98		01/08/98	
San Marino	22/03/89	22/03/89	22/03/89	01/04/89	01/06/89	01/08/03
Slovačka	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	01/01/93	
Slovenija	28/06/94	28/06/94	28/06/94	01/07/94	01/09/94	01/04/04
Srbija i Crna Gora						
Španjolska	04/10/79	27/11/90		01/03/85		
Švedska	03/09/53	18/05/54	02/05/68	01/03/85	01/11/88	01/08/03
Švicarska	28/11/74			01/11/87	01/11/88	01/07/03
Turska	18/05/54	18/05/54		01/12/03		
Ukrajina	11/09/97	11/09/97	11/09/97	01/05/00	01/12/97	01/07/03
Velika Britanija	03/09/53	18/05/54		01/06/99		01/02/04

Rezervacije na Konvenciju i Prvi, Četvrti, Šesti, Sedmi i Trinaesti Protokol prema prijašnjem članku 64. Konvencije, sada članku 57. kao što je izmijenjen Jedanaestim Protokolom uz Konvenciju koji je stupio na snagu 1. studenog 1998. (prema stanju od 22. svibnja 2000.)¹

HRVATSKA

Rezervacija sadržana u dokumentu o ratifikaciji, položenom 5. studenog 1997:

“Sukladno članku [57.] Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Republika Hrvatska ovime stavlja slijedeću rezervaciju u odnosu na pravo na javnu raspravu, kao što je zajamčeno člankom 6. stavkom 1. Konvencije:

Republika Hrvatska ne može jamčiti pravo na javnu raspravu pred Upravnim sudom Republike Hrvatske u predmetima u kojima taj sud odlučuje o zakonitosti pojedinačnih odluka upravnih tijela. U takvim predmetima Upravni sud u načelu odlučuje na zatvorenoj sjednici.

Odgovarajuća odredba hrvatskog prava je članak 34. stavak 1. Zakona o upravnim sporovima koja glasi: ‘U upravnim sporovima Upravni sud odlučuje na zatvorenoj sjednici.’”

¹ Za rezervacije ostalih država članica, dostupne na engleskom i francuskom jeziku, te na jeziku (jezicima) dotične države, možete se obratiti tajništvu Suda.